

Politianmeldelse av Statnett SF

Naturvernforbundets lokallag i Porsanger jobber aktivt for å bevare Porsangernaturen mot unødvenige inngrep, som blant annet Statnetts sine planer om å bygge en ny 420-linje gjennom Porsanger kommune fra Skaidi til Adamselv. Laget mener at denne linja vil medføre alvorlige og unødvendig store inngrep i naturen og det finnes andre alternativer med mye mindre omfattende inngrep i naturen. I løpet av sommeren og høsten har flere lokale personer og næringsaktører tatt kontakt og spurt hva som skjer i saken, om Statnett har fått konsesjon allerede. Dette i kjølvannet av at flere har observert at det er gjort oppmålinger ute i naturen hvor folk går tur. Dette skaper frykt, uro og frustrasjon blant lokalbefolkningen og usikkerhet omkring hva som egentlig skjer. Folket lurer på om Statnett har begynt arbeidet med linja. Lokallaget har derfor vært ute og sett at Statnett har påbegynt sitt arbeid med linja før de har fått konsesjon. Disse observasjonene av oppmålingene er gjort flere steder i kommunen. Statnett opplyser selv at de ikke har fått konsesjon og at saken er til behandling hos NVE. Lokallaget har innhentet juridisk hjelp fra vår regionsekretær for å belyse det vi mener er en straffbar handling.

Foreligger det en handling som dekkes av et straffebed?

«Med bøter eller fengsel inntil 1 år eller begge deler straffes den som forsettlig eller uaktsomt overtrer bestemmelser eller enkeltvedtak nevnt i § 10-7 første ledd nr. 1 til 3 og annet ledd nr. 1 til 3» jf. Energiloven § 10-5.

«Departementet kan ilegge overtredelsesgebyr etter reglene i forvaltningsloven § 44 til den som forsettlig eller uaktsomt overtrer 1. § 3-1 første ledd»...

Anlegg for «overføring og fordeling av elektrisk energi, kan ikke bygges» uten konsesjon jf. § 3-1

At noe er konsesjonspliktig innebærer at det foreligger et generelt forbud mot å ta seg til rette uten slik konsesjon. Formålet med konsesjonsreguleringen av elektrisk energi er bla. at «overføring» og bruk av energi skal foregå på en samfunnsmessig rasjonell måte, «herunder skal det tas hensyn til allmenne og private interesser som blir berørt» jf.

Energiloven § 1-2.

Det må gjøres et klart skille mellom undersøkelser som kreves i forbindelse med søknad om konsesjon jf. Energilovforskriften § 3-2 jf. Energiloven § 2-1 og planlegging av arbeid hvor konsesjonæren har plikter eksempelvis etter energiforskriften § 3-5:

«Konsesjonæren plikter ved planlegging, utførelse og drift av anlegget å sørge for at allmennheten påføres minst mulig miljø- og landskapsmessige ulemper i den grad det kan skje uten urimelige kostnader eller ulemper for konsesjonæren» jf. § 3-5 b).

En kan her lese av forskriftsverket at overnevnte plikt ved «planlegging» av anlegget at denne først inntreter etter at søker har blitt tildelt konsesjon. Naturvernforbundet i Porsangerfjorden fremholder at nedplanting av oransje pinner i naturen ikke er nødvendig for konsesjonssøknaden, men hører til planleggingen som først kan igangsettes etter at gyldig konsesjon foreligger (se vedlagte bilder). Igangsetting av arbeidet før det foreligger gyldig konsesjon er brudd på energiloven § 3-1 og medfører straffeansvar jf. Energiloven § 10-5.

Det foreligger en handling som dekkes av et straffebed.

Kan Statnett SF straffes for brudd på energiloven § 10-5?

Når et «straffebed» er overtrådt av noen som har handlet på vegne av et foretak, kan foretaket straffes jf. Straffeloven § 27. Med foretak menes også «offentlig virksomhet» jf. § 27 (2). Statnett SF er et statsforetak eid av staten ved Olje- og energidepartementet (OED). Påtalemyndigheten bør forfølge saken med hjemmel i straffeloven § 27 ettersom

«departementet» som etter energiloven er gitt kompetanse til å ilegge overtredelsesgebyr er eier.

Det skal ved avgjørelsen om et foretak skal straffes etter § 27 tas hensyn til om «andre reaksjoner som følge av lovbruddet blir ilagt foretaket eller noen som har handlet på vegne av det» jf. Straffeloven § 28 g). I og med at det er staten selv om bryter konsesjonsplikten er det lite trolig at lovbruddet vil medføre straffereaksjoner.

Videre skal det ved avgjørelsen tas hensyn til hvorvidt straffen kan ha preventiv virkning jf. Straffeloven § 28 a). Den preventive virkningen anses som et kjernehensyn for straff. Det må legges til grunn at straff vil kunne føre til at Statnett korrigere adferden dersom bot ilegges. En kan også motsatt slå fast at Statnett SF neppe vil korrigere adferden dersom det ikke fører til sanksjoner.

Det ville klart være mulig å forbygge denne typen lovbrudd ved «retningslinjer, instruksjon, opplæring, kontroll eller andre tiltak» jf. Straffeloven § 28 c).

Det skal videre tas hensyn til om lovbruddet er begått for å fremme foretakets interesser jf. Straffeloven § 28 d) og om foretaket har hatt eller kunne ha oppnådd noen fordel ved lovbruddet jf. Straffeloven § 28 e). Det er åpenbart i Statnett SF interesse å starte arbeidet før konsesjon er gitt. Det vil spare selskapet for tid og midler at arbeidet allerede er påbegynt når en eventuell konsesjon blir tildelt.

Videre fører de godt synlige merkene til en oppgitthet og økosorg hos berørte friluftsjnteresser i området og forsvarere av den unike Porsangernaturen. Merkingen gir assosiasjoner til «okkupasjon av eierløst land». Tilbakemeldinger som vi har fått er at berørte føler seg motløse og overkjørt av en statlig virksomhet.

Naturvernforbundet i Porsangerfjorden anmelder derfor forholdet.
Statnett SF kan straffes for brudd på energiloven § 10-5.

På vegne av
Naturvernforbundet Porsangerfjorden